

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

593. An præscriptione aut contraria consuetudine his concordatis derogari possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

atum addit differentiam inter Gallia & Germaniam concordata : quod nimirum concordata Germaniam non sicut lex aut constitutio, sed contractus respectu Papae & Imperatoris aliorumque principum; respectu vero Nationis seu subditorum privilegium contineant, quo ante factae beneficiorum reservationes multifariam restringuntur, & Collatoribus amplior potestas tribuitur; contra concordata Galliae respectu quidem Papae & Regis contractus sint, sed respectu subditorum legem & praecipuum absolutum contineant, datque etiam huius discriminis hanc rationem vel potius occasionem : quod nimirum auctoritas & superioritas, quam Rex Galliae habet in suos, longe distet ab ea quam Imperator exercet in principes, sub Imperio comprehensos, dum sub natione Germanica multi sunt principes Ecclesiastici & saeculares regalia in suis terris obtinentes, & ordinationibus Imperatoris non ita subiecti, & hinc Imperator non ita, ac Rex Galliae, eminenter continens subditorum consensum & absolutam imperandi auctoritatem, non potuerit ita nomine Imperii seu nationis Germanicae contrahere, & subditis absolutam observantiam imperare : Atque ex his jam sequitur, eo ipso aliquem non comprehensum his Concordatis, nisi que uti posse quod modo aut olim tempore Concordatorum comprehensus sit vel fuerit sub Imperio : sed ut iis uti possit & debeat, requiritur, ut doceatur de expressa, vel saltem tacita (quae ex observantia subsecuta ut plurimum argui solet) acceptatione, ut Zip. *jaris pontif. l. 3. de institut. n. 11.*

3. Respondet etiam ad tertium conformiter prioribus Zip. *cit. l. 3. de institut. num. 11.* nullam in Concordatis dari clausulam praescriptivam temporis, intra quod debeant acceptari, & tamen dari facultatem ea acceptandi; adeoque facultatem ea acceptandi esse perpetuam, & durare adhuc hodie. porro verba illa Concordatorum ad finem appolita : *tempus congruum habeant ad acceptandum*, refertur Zipaeus ait, ad effectum primae publicationis, ut nimirum statim innotescere possent, & tempestive acceptari, antequam currere inciperent. Quamvis hanc facultatem acceptandi concordata in fine eorundem appositam esse velint Branden, Leoninus & c. *ll. citandis*, propter eos, qui etiam essent nationis Germanicae, tempore tamen Concordatorum non agnoscerent superioritatem Imperii.

4. De cetero praecedentibus omnino contrarium (& ut videtur probabilius) tenent Leoninus, *conf. 50.* Georg. Branden in *Concordata. q. 2. 3. 4. 5.* Nicolart. in *ead. Concord. tit. 3. dub. 1. & 2. fere per totum*, citans inter alios Crescent. *decis. 2. de privileg. Mohed. decis. 23. num. 4. de prob.* quibuscum sentire videtur Chok. *ad reg. 8. gl. 11. num. 12.* nimirum Concordata haec per Romanorum Regem seu Imperatorem, aliosque Germanos principes totius nationis Germanicae nominatim cum Papa contracta, conclusa, probata, acceptata, non solum vim pacti & contractus, sed & (ut expressè Nicolart. *cit. dub. 2. §. 2.* citans Gail. *l. 2. observat. 127. num. 8.* Parif. *conf. 11. nu. 56. volum. 1. & c.*) legis communi concordia Papae & Imperatoris, aliorumque Principum Eccles. & saecularium latae pro pace, unione, & tranquillitate Romae Ecclesiam & Imperium inter obtinere; adeoque omnes Imperii subditos velint, nolint, obligare, absque eo quod opus sit aut fuerit particulari subditorum acceptatione, ac proinde, ut ibid. Nicolart. ex Brand. *q. 4.* inane

sit iudicium allegando non usum seu non acceptationem.

Questio 393. An praescriptione aut contraria consuetudine his concordatis derogari possit?

1. Respondeo : inharendo posteriorum horum Auctorum sententiae, negativa tenenda est, eaque tutior, pro qua sunt sequentia argumenta. Primò usus & observantia universalis, in quo, ut videmus apud plerasque, si non omnes Germanico Imperio subiectas Ecclesias & ditiones sunt haec concordata, cum factae secundum illa beneficiorum provisiones sine contradictione effectum fortiantur ubique, impedit particularem praescriptionem ex vi inseparabilis connexitatis, quam habent inter se partes & totum. Nicolart. *cit. dub. 2. §. 3.* ex Leonino.

2. Secundò jus publicae utilitatis, unionis & tranquillitatis quaesitum ex concordatis universi Imperii uti nullis subditorum vel privatorum pactis mutari aut tolli potest, ita nec praescriptione, vel consuetudine, adeò, ut particulares, nec expressè consentiendo in derogationem concordatorum, nec tacite per non usum sese à nexu & vinculo horum concordatorum eximere possint; ut patet in Clericis, nec ex praesè, nec tacite privilegium fori se abdicare valentibus; quia hoc universitati Clericorum commune est. Leonin. & ex eo Nicol. *loc. cit.*

3. Tertiò contra pontificias reservationes, tam regularum Cancell. maximè octava, quam horum Concordatorum nulla admittitur praescriptio aut consuetudo contraria, vel non usus, etiam immemoralis, non solum, quia in genere contra ordinationes, constitutiones, & leges pontificias nullo non usu seu consuetudine contraria praescribitur, sine certà & positiva scientia Papae, & illius expresso consensu, & ad inducendam consuetudinem, dum Papa potestatem suam non habet à populo, ut principes saeculares, sed immè diatè à Christo, adeoque constitutiones ejus nullà egent subditorum approbatione, & consensu, seu usu, receptione; sed mox ut promulgatae innotuerunt, etiam absque eo, quod in singulis provinciis publicatae sint, vim habent; habenturque pro effectivatis & usu receptis, & obligant inferiores ad earum observantiam & receptionem, ut Suar. *de LL. l. 4. c. 15. num. 3. & seq. Dian. p. 1. rr. 6. resol. 39.* sed & specialiter; quia expressè in iis Papa derogat omnibus iuribus, statutis, consuetudinibus contrariis, praeteritis & nascituris, dum tollit omnem potestatem conferendi. Brand. *loc. cit.* Nicolart. *loc. cit. §. 4.* Garc. *p. 5. c. 1. nu. 53.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 35. nu. 21.* & c. sic enim expressè in textu concordatorum continetur decretum irritans his verbis : *Et insuper quoque irritum & inane, si secus his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari & c.* cujus decreti quanta sit efficacia, ita ut annuller, quidquid sit in contrarium, enervet, quae omnino vim quorumcumque actuus contrariorum subsequenium & observantiae, introductionemque cujuscunque contrariae consuetudinis, adeò, ut ipso jure inficiat, nedum titulum, sed & possessionem provisi, & ne quidem colorem tribuat iudicio possessorio futurariissimo manutentionis; quin & ipsos ignorantes afficiat, dictum est supra ad regulas Cancell. Et in specie quo ad praesentem Concordatorum materiam fuscè ostendit quamplurimis pro hoc allatis Auctori.

Auctoribus Nicolart. §. 9. accedit quoque huc constitutio Clem. 7. admonet nos. qui motu proprio, & de Apostolica potestatis plenitudine declaravit, quascunque collationes contra formam concordatorum factas & faciendas imposterum irritas & inanes, nullum titulum vel colorem ipsa beneficia possidentibus tribuisse, aut in futurum tribuere; sed illos pro mala fidei possessoribus & merè intrusis habendos, & fructus perceptos aut percipiendos nullo unquam tempore suos facere, sed teneri ad eorum restitutionem, in utroque foro. Hujus constitutionis tenorem vide apud Nicolart. §. 12.

4. Tantum igitur abest, ut Pontifices, aut etiam Imperatores consuetudines concordatis Germaniæ contrarias, seu collationes beneficiorum contra eorum formam factas approbarint, aut in eas consenserint; quin potius ab initio & postmodum successivis vicibus, ubi de his noticiam habuere, diversis constitutionibus & edictis eas omnino improbarint, & contravenientes ad debitam eorum observantiam & usum pristinum, intentatis etiam gravissimis pœnis, revocarint: sic patet non tantum in *cit. constit.* Clem. 7. sed & ex Brevi, (cujus tenorem vide apud Nicolart. *cit. dub. 1. §. 6. à Clem. 8. transmissio ad Rudolp. 2. Imperatorem 15. Junii 1603.* quo eum hortatur circa Præposituram Bremensem perpetram à Capitulo contra concordata Germaniæ collatam, ut eadem Concordata tanto, ut ait, ponderare sancta nullo modo violari aut imminui patiatur, Item ex Brevi ab Urban. VIII. transmissio An. 1624. ad Legatum suum apud Ferdinand. 2. quo implorat in simili causa dicti Imperatoris auxilium contra Halberstadenses, apud eundem Nicolart. §. 8. *loc. cit.* atque ita constanter & ubique, ut Pirh. *ad tit. de præb. n. 363.* summi Pontifices declararunt, juxta quod & Rota judicavit semper, provisiones quascunque contra concordata attentatas fuisse nullas & irritas. Patet item, non solum ex diplomatibus & edictis Imperatorum supra *cit.* sed & ex eo, quod in electione Ferdinandi 4. in Regem Rom. 1637. inter cetera capitulationis puncta sese expressè obstrinxit, quod dicta concordata manerent, & perpetuò in violata observari curaret. de quo vide Nicolart. *loc. cit.* §. 8.

5. Atque ex his jam inferitur Primò, quod provisi contra formam horum concordatorum tueri se non possint beneficio regula de annali & triennali possessione ex diversis verbis *cit. constitutionis Clementinæ*; sed, cum ipso jure privati sint beneficio, non possint illud citra peccatum mortale retinere, verum teneantur in foro conscientiæ etiam ante sententiam omnem Judicis illud statim dimittere, & fructus perceptos restituere. Nicolart. *tit. 3. du. 2. §. 14.* citans Laym. *Th. Mor. l. 4. tr. 2. c. 15. n. 2. & seq.* Branden. *g. 5. n. 10.* Chok. *ad reg. 8. gl. 11. n. 8. & ad reg. 33. n. 89.* & plures alios.

6. Secundò Collatores, eosque, qui taliter malè provisos ad possessionem admittunt, præter peccatum mortale, quod incurrunt, teneri ad restitutionem damni, & interesse, quod provisos Apostolicus exinde patitur. Nicolart. *ibid.* §. 15. citans Garc. *p. 7. c. 16. n. 51.* Item tales suspensos esse à beneficiariorum & officiorum collatione, donec veniam petentes, restitutionis gratiam à Sede Apostolica meruerint obtinere per *constit. Gregor. XIII. Nicol. ibid.*

7. Tertiò taliter contra hæc concordata provisum non posse ad eorundem beneficiorum titulum ordinari, cum Trid. *sess. 21. c. 2.* decernat, ne quis ad SS. ordines titulo beneficii promoveatur, nisi prius

legitimè constet, eum beneficium sufficiens pacificè possidere; taliter autem provisi, cum sint merè intrusi, nullum omnino habeant titulum, nequidem coloratum, nec etiam ullam possessionem beneficii. Nicolart. §. 17. citans Chok. *ad reg. 27.*

8. Tenet nihilominus in contrarium Zipæ. *constit. can. l. 3. consult. 5. n. 38.* concordatis hisce non secus ac aliis legibus & pactis præscribi posse non usum, vel contrario usuravit etiam Engels *ad tit. de præb. n. 54.* quod licet ipse putet tutius fore, concordata unde quaque observare, & hætenus forsitan ob incidentes latè que grassantes hæreses intermissa denuo in usum reducere, interim tamen etiam opinetur satis probabilibus argumentis desumptis à præscriptione (utpote quæ saltem dum 100. annorum est, vel immemorialis, etiam contra Papam procedit, *c. ad audientiam. 6. cum vobis. c. si diligenti de præscrip.*) & consuetudine (utpote quæ pari modo, dum est immemorialis, vel etiam nonnunquam quadrage-naria, vim habet legibus positivis, etiam canonicis, derogandi) excusari & tutos esse in conscientia, quò minus ad concordata in aliquibus punctis teneantur, ut v. g. certa beneficia, quæ aliàs vi concordatorum essent de collatione Papæ, Ordinarii Germaniæ conferre possent. Respondet etiam Engels, universaliter verum non esse, quod decretum irritans inficiat titulum & possessionem; cum *Extrav. ambitiosa. de reb. Eccl. non alienand. inter communes.* habeat decreta irritantia actus contrarios, & tamen Doctores passim admittant præscriptionem bonorum Ecclesiasticorum. Ad illud verò quòd arguendi potius quàm juvandi sint subditi legem superioris non recipientes, juxta *c. si decreta. d. 20.* dicit id rectè procedere, antequam consuetudo legitimè introducta est, ut tunc Superiores cogant subditos ad legis observantiam, quæ instantia & coactio Superioris adversus non observantes legem si cesserit, & interim tempus ad inducendam consuetudinem sufficiens effluat, perit obligatio. Pro quo videndum quæ aliàs dicuntur de receptione & abrogatione LL. Denique ad *constitut. illam Clem. 7.* ait, ad summum eam habere posse locum in possessione modici temporis, veluti annali & triennali, utpote in qua vix contingere possit, ut quis justam habeat decreti ignorantiam, dum nimirum alicui collatum beneficium contra concordata in tali diocesi, ubi de cetero integra est concordatorum observantia, secus autem contingit, ubi possessio est longissimi temporis, & quando ordinarii prælati sibi invicem successerunt, & jura ab Antecessoribus suis in se derivata bonâ fide (quam etiam de illis suis Antecessoribus præsumere poterant) Papæ ejusve legato ne quicquam contradicente, retinuerunt; adeoque alio titulo opus non est, vel certè optimus allegari potest.

Questio 594. Quamdiu durent hæc concordata, & quamdiu quis iis acceptatis comprehendendi dicatur?

1. **R**espondeo ad primùm: durabunt deinceps, nisi in futuro concilio de consensu dictæ Nationis aliter fuerit ordinatum. Sic habent verba concordatorum. Zipæ. *Juris pontif. l. 3. de instit. n. 11.* Sed neque hæc concordata expirant morte Pontificis. Engels *ad tit. de præb. n. 48.* Pirh. *de præb. n. 357.* Unde jam sequitur, quòd, licet ordinarii collatores possint beneficia reservata per *Extravag. ad regimen.* aliâque conferre, sede papali vacante, id tamen non possint vi concordatorum, quæ per mortem Papæ